

Неправомірна здача в оренду майна ЗВО

ВИСОКИЙ

рівень ризику

Власник ризику: [Заклад освіти](#)

Підзвітність власника: [Міністерство освіти і науки України](#)

Сфера публічного управління: [Освіта](#)

Чого стосується: [Адміністрування закладу вищої освіти](#)

Нормативна база: [Закон України «Про запобігання корупції»](#)

Дата перегляду ризику: 09.08.2022 року

ОПИС РИЗИКУ:

Оренда майна ЗВО регулюється такими нормативно-правовими актами: Закон України “Про освіту”, Закон України “Про оренду державного та комунального майна”, Цивільний кодекс України, Закон України “Про оренду державного та комунального майна”, Закон України “Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності” та на рівні ЗВО — Статутом ЗВО.

Власником майна державних закладів вищої освіти є Міністерство освіти та науки України, яке надає орендодавцям об'єктів державної власності згоду на оренду державного майна і пропозиції щодо умов договору оренди, які мають забезпечувати ефективне використання орендованого майна та здійснення на орендованих підприємствах технічної політики в контексті завдань галузі; здійснює контроль за передачею в оренду майна ЗВО.

Законодавство визначає, що об'єкти та **майно державних і комунальних закладів освіти не підлягають приватизації чи використанню не за освітнім призначенням.**

Приміщення закладів вищої освіти досить часто не використовуються повноцінно у навчальному процесі, через зменшення кількості контингенту здобувачів вищої освіти, науково-педагогічного персоналу та інших співробітників. Разом з тим, ЗВО у своїй більшості недофінансовуються, а утримання всіх приміщень вимагає значних витрат.

Саме тому адміністрація закладів освіти користується правом здачі приміщень в оренду, однак часто відбувається зміна цільового призначення будівель або споруд, так на території закладів вищої освіти з'являються мобільні точки продажу харчів, послуг або інших товарів. Не виключеним є також прийняття рішення в умовах конфлікту інтересів, коли майно передається у користування близьким особам або приватним підприємствам, що належать до близького оточення адміністрації закладу вищої освіти.

Ряд порушень регулярно встановлюють під час перевірок розпорядження майном, наданим в оперативне управління ЗВО. Зокрема, використання приміщень без договорів оренди, погодження МОН та страхування майна на весь період дії договорів оренди, а також користування приміщеннями за договорами без погодження МОН щодо продовження терміну їх дії.

Джерела ризику

Індивідуальна недобросовісність орендарів майна закладу освіти з метою використання майна закладу у приватних цілях.

Індивідуальна недобросовісність керівництва закладу освіти з метою отримання неправомірної вигоди.

Наявність широкого кола близьких осіб, партнерів, які можуть претендувати на отримання в оренду майна закладу, що зумовлює прийняття рішення в умовах конфлікту інтересів.

Відсутність ефективних механізмів контролю та реагування на порушення та зі сторони центрального органу виконавчої влади у сфері освіти і науки.

Відсутній громадський контроль за передачею майна закладу освіти в оренду

Стратегічні наслідки

Недоотримання доходів до спеціального фонду закладу освіти.

Заклад освіти втрачає не лише доходи від оренди, але й можливість отримати компенсацію комунальних та експлуатаційних витрат, що виплачується орендарем під час оформлення договору оренди майна.

Неправомірна зміна цільового призначення призводить до втрати закладом вищої освіти майна, яке б могло забезпечувати освітній процес.

Корупційні наслідки

Привласнення, розтрата майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем (ст. 191 ККУ).

Підкуп працівника підприємства, установи чи організації (ст. 354 ККУ).

Зловживання владою або службовим становищем шляхом неправомірної передачі майна ЗВО в оренду (ст. 364 ККУ).

Прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою (ст. 368 ККУ).

Зловживання впливом (ст. 369-2 ККУ) шляхом тиску на рішення керівництва ЗВО з метою неправомірної передачі в оренду майна ЗВО.

Порушення вимог щодо запобігання та врегулювання конфлікту інтересів (ст. 172-7 КУпАП).

Незаконне використання інформації, що стала відома особі у зв'язку з виконанням службових або інших визначених законом повноважень (ст. 172-8 КУпАП).

Дисциплінарна відповідальність, в тому числі звільнення особи із займаної посади.

За вчинення корупційного чи пов'язаного з корупцією правопорушення відомості про таку особу вносяться до Реєстру корупціонерів (ст. 59 Закону України "Про запобігання корупції").

СПОСОБИ МІНІМІЗАЦІЇ РИЗИКУ

Нормативні

Не застосовується

Процедурні

- ✓ Розробити окремі політики щодо запобігання конфлікту інтересів посадових осіб, викладачів та співробітників закладу освіти з наданням роз'яснень вимог Закону України "Про запобігання корупції" та порядку дій посадових осіб у випадку його настання.
- ✓ Включити до порядку проведення конкурсу на заміщення вакантних посад в закладі освіти норми про порядок проведення апеляції результатів конкурсу
- ✓ Розробити систему критеріїв оцінювання роботи (рейтингування) науково-педагогічного персоналу Університету та запровадити щорічне рейтингування НПП.
- ✓ Розглянути можливість включення у систему рейтингування критерію, який буде сформований за результатами анонімного опитування студентів щодо оцінювання роботи кожного викладача.
- ✓ Антикорупційному уповноваженому надати функції візування / антикорупційної експертизи проєктів актів (наказів / розпоряджень) та здійснення контролю і координації підвідомчих закладу вищої освіти юридичних осіб.
- ✓ Публікувати на офіційному вебсайті закладу вимоги щодо відбору контрагентів для укладення договорів оренди майна, включаючи вимоги щодо уникнення конфлікту інтересів.
- ✓ У випадку оренди майна для надання послуг, що стосуються усіх або більшості учасників освітнього процесу (харчування, поліграфічні послуги, дозвілля) — публікувати вимоги щодо якості надання таких послуг (ціна, доступ до послуг тощо).
- ✓ Публікувати на вебсайті закладу освіти річні плани закупівель та звіти щодо проведених закупівель і відповідному періоді (пів року або рік).
- ✓ Залучати антикорупційного уповноваженого до моніторингу плану закупівель за результатами завершення закупівельного періоду, що проводиться структурним підрозділом закладу освіти, який відповідає за дотримання законодавчих норм закупівельної діяльності.
- ✓ Автоматизувати дані про кількість та опис місць для поселення в гуртожитки та регулярно оновлювати такі дані (наприклад, по завершенню кожного сесійного періоду, випуску / набору магістрів на різні спеціальності).
- ✓ Розглянути можливість створення системи електронної черги на поселення в гуртожиток або аналогу такої системи, де студент(к)и зможуть реєструватися та бачити свій порядковий номер в черзі. Пільгові категорії студентів можуть перебувати у закритих списках, при цьому, інші зможуть бачити лише загальну кількість заброньованих місць для пільгових категорій.

✓ Впроваджено порядок формування та використання благодійних внесків, чітко визначити заходи контролю за надходженням коштів або матеріальних цінностей та формат публічного звітування за надходження та використання коштів з таких фондів.

✓ Розробити внутрішні політики співпраці з політичними партіями та громадськими організаціями, де передбачити положення щодо виявлення та врегулювання конфлікту інтересів та публічно зробити заяву, що примус студентів та викладачів до участі у політичних заходах заборонений.

Індикатори виконання плану дій

Визначено та опубліковано на офіційному вебсайті закладу вимоги щодо відбору контрагентів для укладення договорів оренди майна, включаючи вимоги щодо якості надання таких послуг (ціна, доступ до послуг тощо), конфлікту інтересів.

Відповідальний суб'єкт

**Заклад
освіти**

Потреба у фінансових витратах

НЕ ПОТРЕБУЄ

ПІДТВЕРДЖЕННЯ ІСНУВАННЯ РИЗИКУ

Реєстр судових рішень

Інші джерела

Кейс

За результатами аудиторського звіту Рахункової Палати з ефективності управління Міністерством освіти і науки України об'єктами державної власності у сфері вищої освіти, що мають фінансові наслідки для державного бюджету (2019 рік) визначено, що керівництвом 12 перевірених ЗВО ухвалювалися неефективні управлінські рішення про використання і розпорядження державним майном: з метою уникнення укладання договорів оренди, оформлялися договори про надання платних послуг, що має наслідком недоотримання доходів ЗВО. Окремими ЗВО майно надавалося в оренду без договорів. Також встановлено факти укладання договорів оренди без погодження з МОН та без страхування майна, що створює ризики його втрати та нанесення збитків державі. Внаслідок таких управлінських рішень недоотримано ЗВО доходів у сумі щонайменше 3805,7 тис. грн, державним бюджетом — 488,5 тис. грн і відшкодування витрат за надані комунальні послуги

у сумі 20,1 тис. гривень.

Тегування:

ОСВІТА

ВИЩА ОСВІТА

РИЗИКИ В ОСВІТІ

АДМІНІСТРУВАННЯ ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ